

Editorial

35 let druhých dějin české sociální práce

Když jsme plánovali tematické zaměření tohoto čísla, přemýšleli jsme nad ním především v kontextu určité reflexe novodobé historie sociální práce v našem geografickém prostoru. Naše historizující uvažování bylo však, v dobrém slova smyslu, konfrontováno s tím, co již před lety reflektovala Pavla Kodymová, působící na první katedře sociální práce vzniklé po roce 1989 u nás – tedy s tím, že spíše než obrát k historickému pohledu je možné předpokládat zájem o popis a porozumění pohledu současnému, byť v něm jsou historické reflexe do jisté míry obsaženy. Setkáte se s nimi především v článku *The social-pedagogic aspect in the works of John Amos Comenius and his legacy to the modern world* (autorek Lenky Haburajové Illavské a Lýdie Leškové). Ze samotného názvu je patrné, že se v článku protíná současnost a historie. Autorky poukazují na šíři díla Komenského, specificky pak na jeho sociální rozměr. Základní ideje textu jsou vztaženy k tvrzení, že celý náš život je školou, a proto by bylo dobré, aby byl jedinec formován holisticky. Z tohoto východiska autorky vyvozují možné inspirace pro současnou dobu. S historizujícím pohledem se potkáme také v textu Andreje Mátela a Andrei Pressové Krejčí, kteří se zaměřili na respekt k různorodosti v profesní etice. Sociální práci vnímají jako hodnotově silně ovlivněnou disciplínu (jak v kontextu praktické činnosti, tak v kontextu akademické podoby sociální práce). Respekt k diverzitě chápou jako jednu z centrálních hodnot oboru. Tuto hodnotu autoři představují v historickém kontextu. Článek může být velmi užitečný především těm, kteří chtějí porozumět respektu k různorodosti hlouběji, a rovněž i těm, kteří se zajímají o genezi etických kodexů profese sociální práce, jejichž kořeny spatřují v památné publikaci *Social Diagnosis*.

Dva další texty (*The relevance of youth identity formation in a growing individualistic society* a *Hermeneutika v sociální práci*) mají povahu hlubších reflexí určitých aspektů světů klientů (jak píše v podtitulu svého článku Zdenko Širka). Právě Širka ve svém příspěvku představuje hermeneutické koncepty jako ty, které mohou pomoci dobře porozumět životní situaci klientek a klientů pomáhajících profesí, resp. sociální práce. Věnuje se tak jedné z centrálních otázek oboru, a sice jak hodnotit životní situace klientů v prostoru mezi pravidly, objektivní pravdou a mnohostí interpretací realit. Dále María José Ibanez-Ayuso obrací pozornost k otázce identity v kontextu individualistické společnosti, která nabízí možné inspirace pro řešení situací, kdy jsme propojeni online a tím defacto odpojeni z interakcí s ostatními. Intenzita online kontaktů zesílila v průběhu pandemie covidu-19 a tím se, dle autorky, prohloubila také obtížnost dosahování a budování vlastní identity. Na základě jak statistické analýzy dat výskytu konkrétních slov, tak následně na podkladu tematické obsahové analýzy *Dilecti Amici* a *Christus Vivit* poukazuje na důležitost smyslu a komunity v životě mladých. Text se skrze reflexi dopadu pandemie covidu-19 stává také jakýmsi můstkem k té části příspěvků, které se plně věnují současné situaci ve dvou oblastech.

Jednou je právě covid-19 (texty autorů Pavla Ambrose a autorského dua Jusuf Haries Kelelufna, Nurlaila Tuanany) a druhou je pak oblast mapování spirituality studujících sociální práce (autorky Aleny Hricové). Pavel Ambros ve svém příspěvku vychází z diskusí Evropských církví

iniciovaných v reakci na pandemii covidu-19. Svoji pozornost věnuje především církevnímu životu a jeho důležitosti. Podobně jako María José Ibanez-Ayuso ve svém článku také Pavel Ambros se vztahuje k realitě, která se odehrává „on a screen“. Byť se rozhodně nejedná o jediný podnět z odkazovaného textu, inspirativní se jeví otázka, jak by asi prožívali prarodiče situace, ve které bychom je nenavštěvovali, protože bychom chtěli ušetřit peníze a čas a prohlásili, že kontakt přes síť stačí? Můžeme obdobně přemýšlet také nad virtualizací (put it on the screen) liturgického života? Pokud chcete být součástí této debaty, směřujte své čtenářské kroky k uvedenému článku. Autorské duo Jusuf Haries Kelelufna a Nurlaila Tuanany představuje text, v němž na základě kvalitativního výzkumu tvrdí, že v kontextu bohoslužeb lze pandemii spojenou s covidem-19 v podstatě chápat také jako výzvu, jak reflektovat teologické znalosti pastorů a představ o Boží prozřetelnosti. V článku představují pohledy na otázky směřující k důvodům nákazy covidu-19, reakcím na pandemii či k možnostem zázraku. Byť studie vychází z kulturního kontextu Maluku, Indonesia, může být zdrojem inspirace také pro naše promýšlení. Ze specificky českého kontextu vychází Alena Hricová, která se zabývá spiritualitou u studujících sociální práce. Využívá dotazníku ESI-R, prostřednictvím kterého byla získána data vztažená ke spiritualitě u studentek a studentů Teologické a Zdravotně sociální fakulty Jihočeské univerzity. Takto můžeme blíže nahlédnout na možnou vazbu dané fakulty a podoby studia na prožívanou spiritualitu z hlediska kognitivní dimenze, experimentálně fenomenologické dimenze či dimenze paranormálního přesvědčení. V neposlední řadě se také můžete těšit na recenzi monografie německého filosofa Josea Piepera, kterou sepsala Andrea Blaščíková. Poukazuje např. na zacházení s oblastí vnoření do určitého tématu, které může probouzet úžas, nebo také na rozdíl mezi funkcionářem a sofistou. Další autor Inocent-Mária Vladimír Szaniszló nám dává nahlédnout do jeho reflexe Havlem formulovaných úvah o mírovém hnutí a aktivismu v západní Evropě. Předložený text není recenzí jako takovou, je spíše autorovou odbornou reflexí Havlových úvah. Je více než na místě, žet, přemýšlet spolu s autorem textu o tom, zda jsou slova jako mír, vlast nebo lid něčím, co má svůj podstatný obsah, nebo zda jsou využívána jako zdroj kariérního růstu těch či oněch lidí.

Přeji vám, ať se vám číslo dobře a podnětně čte.

Jan Kaňák
koeditor čísla